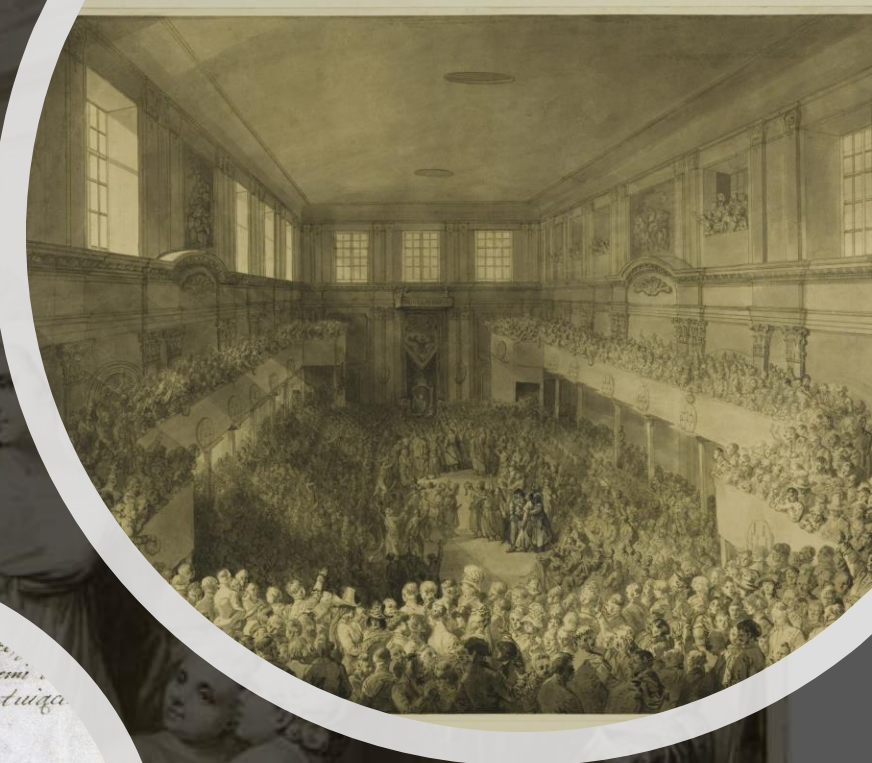
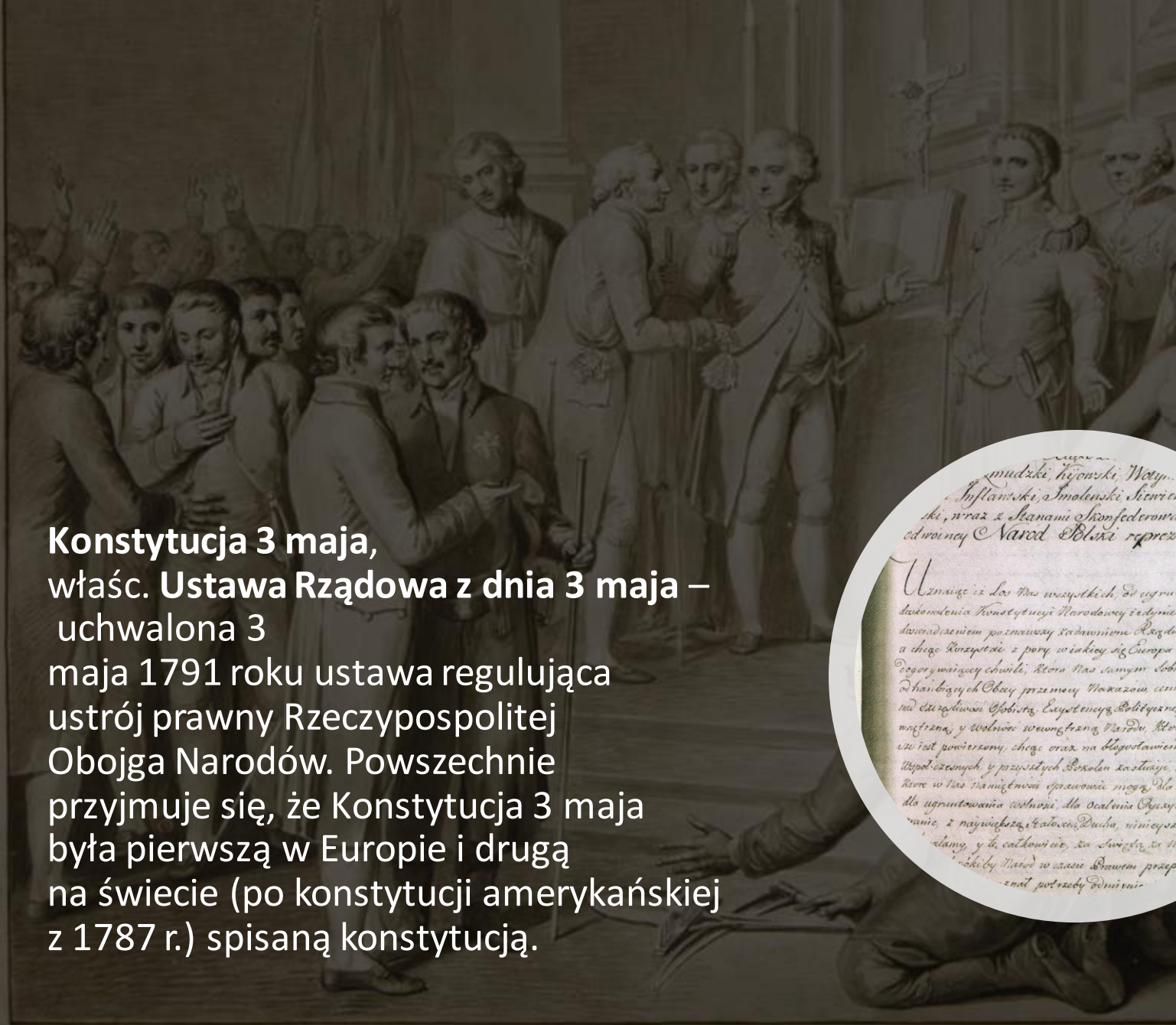

A detailed historical painting depicting a public assembly in 18th-century Poland. The scene is set in a grand, ornate building with classical architectural elements. A large crowd of people, including men in military uniforms and women in elaborate dresses, are gathered. In the center, a man in a light-colored coat stands on a raised platform, holding a document aloft. Other figures are seen in various states of action, some kneeling or prostrate on the cobblestone ground. The overall atmosphere is one of significant historical importance and public engagement.

KONSTYTUCJA 3 MAJA

Konstytucja 3 maja,
 właśc. **Ustawa Rządowa z dnia 3 maja** –
 uchwalona 3
 maja 1791 roku ustawa regulująca
 ustrój prawny Rzeczypospolitej
 Obojga Narodów. Powszechnie
 przyjmuje się, że Konstytucja 3 maja
 była pierwszą w Europie i drugą
 na świecie (po konstytucji amerykańskiej
 z 1787 r.) spisaną konstytucją.

*Smudziński, Kijowski, Wołyński,
 Inflancki, Smoleński, Siemierski,
 wraz z Stanami Skonfederowanemi
 odwojnocy Narod Polski reprezentacjami*

*Uznając iż Los Nas wszystkich do ugruntowania y wy-
 dadnienia Konstytucyi Narodowej i szlachy krajowej, drugim
 doradcamiem poradzonymi radami Naszego Władcy,
 a czego konieczność z porządku wielkiej się Europa znacząca, y z tej
 dogodzącej chwili, która Nas samym sobie, wrota, wolni-
 do handlowych Obcy przemocy Nakazom, a niezgodnie
 na dążeniu Obojga, Łęgiemymy, Politycznym, niepodległości, nie-
 wziętym, y wolności wewnątrz, Narodu, którego los w ręce Na-
 sze jest powierzony, choć oraz na błogostawieństwo na świętym
 Współczesnych, y przyszłych Pokoleń zastaje, mimo przeszkód
 które w Nas namieślniwa sprawować mogą, dla dobra państwa
 dla ugruntowania wolności, dla ocalenia Ojczyzny Naszej y
 granic, z najwyższą, kochaną, Duszą, niniejszą, Konstytu-
 cją, y ta, całkowicie, za Świętą, za Niezaw-
 ną, y za potrzebę, deminim-
 enat, potrzebę deminim-*

*Smudziński, Kijowski, Wołyński,
 Smoleński, Inflancki, Siemierski,
 z Stanami Skonfederowanemi
 w imię podwójnego Narod Polski reprezentacjami*

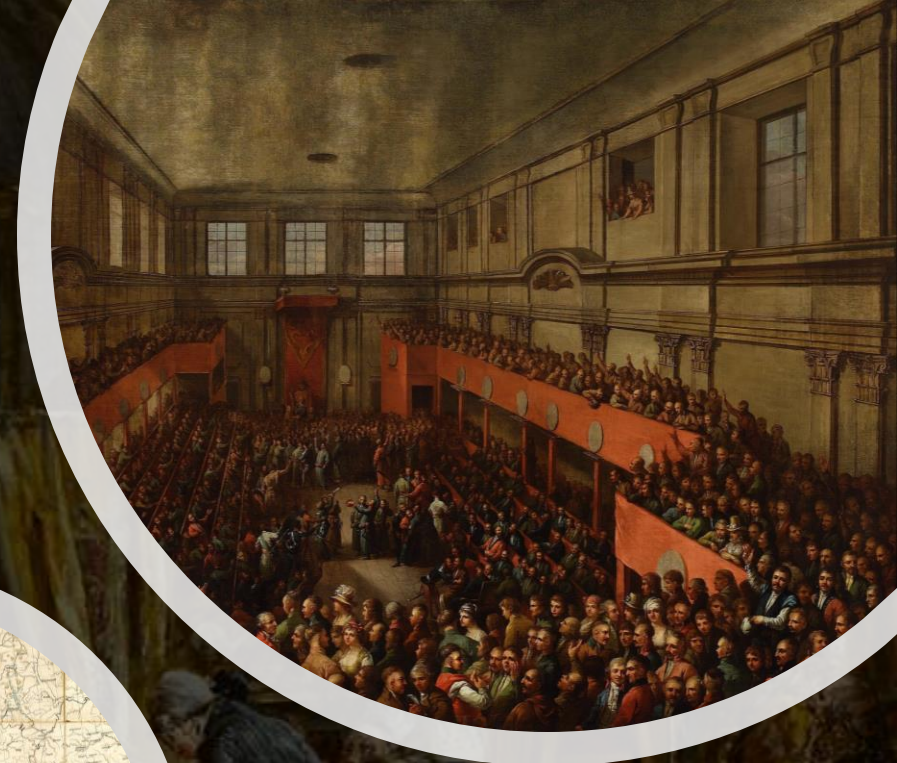
*Uznając iż Los Nas wszystkich do ugruntowania y wy-
 dadnienia Konstytucyi Narodowej i szlachy krajowej, drugim
 doradcamiem poradzonymi radami Naszego Władcy,
 a czego konieczność z porządku wielkiej się Europa znacząca, y z tej
 dogodzącej chwili, która Nas samym sobie, wrota, wolni-
 do handlowych Obcy przemocy Nakazom, a niezgodnie
 na dążeniu Obojga, Łęgiemymy, Politycznym, niepodległości, nie-
 wziętym, y wolności wewnątrz, Narodu, którego los w ręce Na-
 sze jest powierzony, choć oraz na błogostawieństwo na świętym
 Współczesnych, y przyszłych Pokoleń zastaje, mimo przeszkód
 które w Nas namieślniwa sprawować mogą, dla dobra państwa
 dla ugruntowania wolności, dla ocalenia Ojczyzny Naszej y
 granic, z najwyższą, kochaną, Duszą, niniejszą, Konstytu-
 cją, y ta, całkowicie, za Świętą, za Niezaw-
 ną, y za potrzebę, deminim-
 enat, potrzebę deminim-*

Autorami Konstytucji 3 maja byli Król Stanisław August Poniatowski, Ignacy Potocki i Hugo Kołłątaj. Nie obeszło się bez przeszkód podczas obrad w trakcie których uchwalono Konstytucję. W czasie obrad Sejmu Czteroletniego wielu postów, pracujących na zlecenie państw ościennych (Rosji, Prus czy Austrii), sprzeciwiało się powołaniu ustawy zasadniczej. Okazja nadarzyła się 3 Maja 1791 roku, wówczas wielu przeciwników konstytucji nie powróciło jeszcze z Wielkanocnego urlopu. Po siedmiogodzinnych obradach Sejm zatwierdził konstytucję, a król Stanisław August Poniatowski ją podpisał. Twórcy Konstytucji 3 Maja określili ją jako „ostatnią wolę i testament gasnącej Ojczyzny”.

Konstytucja 3 Maja ujęta była w 11 artykułach. Główne założenia:

- Wprowadzała prawo powszechnej niepodległości (dla szlachty i mieszczaństwa).
- Trójpodział władzy na ustawodawczą (dwuizbowy parlament), wykonawczą (król) i sędziowską.
- Konstytucja ograniczała nadmierne immunitety prawne i polityczne przywileje szlachty zagrodowej.
- Objęła popólstwo opieką „prawa i administracji rządowej”.
- Konstytucja zniósła liberum veto, konfederację, sejm skonfederowany.
- Uznała katolicyzm za religię panującą, jednocześnie zapewniając swobodę wyznania.
- Wprowadziła stałe podatki.
- Konstytucja zniósła Unię Polsko-Litewską na rzecz państwa unitarnego, tworząc oficjalnie *Rzeczpospolitą Polską*.
- Wprowadzała stałą armię.

Konstytucja 3 maja - trójpodział władzy

Władzę ustawodawczą posiadał dwuizbowy parlament. W skład parlamentu wchodziła Izba Poselska na którą składało się 204 posłów (szlachta ziemiańska) i 24 plenipotentów reprezentujących miasta królewskie; a także Izba Senacka (132 członków), w której mogli zasiadać senatorowie, wojewodowie, kasztelanowie, ministrowie i biskupi.

Władzę wykonawczą posiadała rada królewska, w skład której wchodził Król jako przewodniczący, pięciu ministrów, prymas Polski (jako przewodniczący Komisji Edukacji Narodowej) oraz bez prawa głosu następca tronu, marszałek sejmu i dwóch sekretarzy. Ministrowie, choć byli powołani przez Króla, odpowiadali przed sejmem. Konstytucja 3 maja wprowadzała pięciu ministrów - ministra policji, ministra pieczęci (spraw wewnętrznych), ministra pieczęci spraw zagranicznych, ministra belli (wojny) i ministra skarbu. Akty prawne wydawane przez króla, wymagały kontrasygnaty ministra.

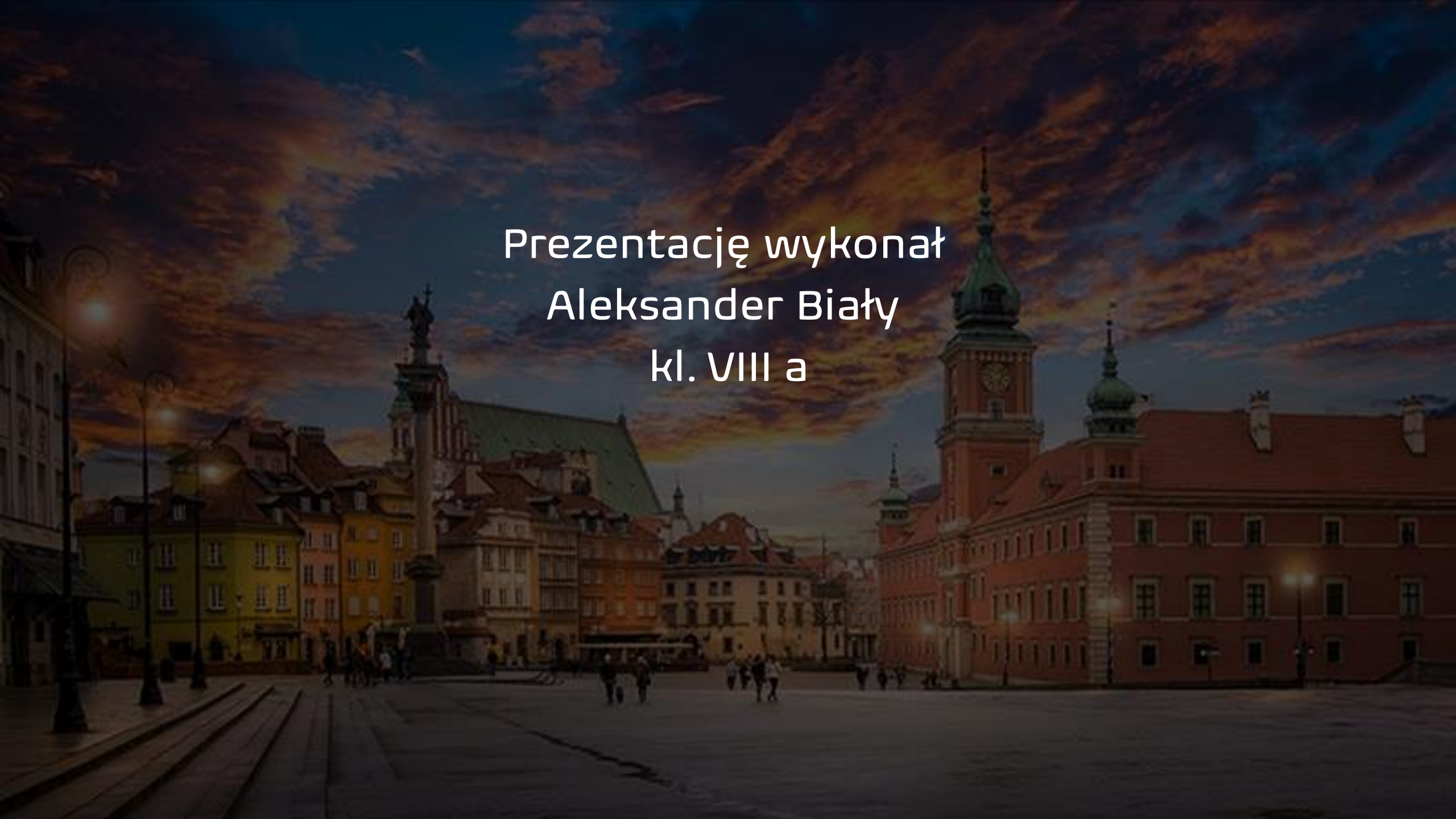
Zakończenie wojny z Turcją i Szwecją pozwoliło cesarzowej Katarzynie II na skoncentrowanie większej uwagi na Polsce. Ponieważ uważała ona Polskę za de facto protektorat Rosji, to przyjęcie konstytucji w jej oczach w znaczący sposób zagrażało wpływom Rosji w Polsce. Grupa polskich magnatów, która od początku była przeciwna Konstytucji, do której należeli Szczęsny Potocki, Ksawery Branicki i Seweryn Rzewuski poprosili cesarzową Katarzynę II o interwencję i przywrócenie im przywilejów, które zostały zniesione na mocy Konstytucji. Z jej wsparciem utworzyli konfederację targowicką. Konstytucja obowiązywała przez rok, zanim została obalona przez armię rosyjską wraz z konfederacją targowicką w wyniku przegranej wojny polsko-rosyjskiej

KONSTYTUCJA 3 MAJA - tego mogliście nie wiedzieć

- Od rana, 3 maja w okolicach Zamku Królewskiego gromadził się tłum mieszczan. Zamek otoczyły też oddziały wojska dowodzone przez Księcia Józefa Poniatowskiego. Wieść o nadzwyczajnych wydarzeniach w Sejmie spowodowała, że zapętniły się galerie dla publiczności. W wyniku burzliwych obrad 3 maja 1791 roku Sejm Czteroletni przyjął przez aklamację ustawę rządową, która przeszła do historii jako Konstytucja 3 maja.
- Konstytucja została uchwalona na Zamku Królewskim w Warszawie.
- Król Stanisław August złożył od razu przysięgę na Ustawę Rządową na ręce biskupa krakowskiego, Feliksa Turskiego.
- Konstytucja 3 maja przetrwała 14 miesięcy. Prawa w niej zapisane były nie do zaakceptowania przez warstwę magnacką.
- Święto Konstytucji 3 maja obchodzono do ostatniego rozbioru. Świętowanie 3 Maja było zakazane we wszystkich zaborach, dopiero po I wojnie światowej Święto Konstytucji 3 maja zostało wznowione.
- Podczas okupacji niemieckiej w czasie II wojny światowej i sowieckiej po wojnie, Święto było zdelegalizowane. Dopiero w 1981 roku władza ludowa zezwoliła na obchody 3-majowe.
- Od 1989 roku Święto Konstytucji 3 maja znów jest świętem narodowym. Od 2007 roku obchodzone jest również na Litwie.

Prezentację wykonał
Aleksander Biały
kl. VIII a